

6555

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Շրջակա միջավայրի նախարար

Հակոբ Սիմիոյան

«06» 06 2025թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 162 - 25

Նախաձեռնող՝

«Լեվ-Շին» ՍՊԸ
Կոտայքի մարզ, Նոր Հաճն-Աբովյան խճ. 4

Գործունեությունը՝

Ֆանտանի բազալտի հանքավայրի հարավային
տեղամասի երկրաբանական ուսումնասիրություն
Կոտայքի մարզ

Առդիր՝ 5 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 162 - 25

« 06 » հունիսի 2025թ.

Կոտայքի մարզի Ֆանտանի բազալտի հանքավայրի հարավային տեղամասի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Նախաձեռնող՝

«Լեվ-Շին» ՍՊԸ

Ներկայացված նյութեր՝

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
գնահատման հաշվետվություն
/«Բ» կատեգորիա/

Գտնվելու վայրը՝

Կոտայքի մարզ, Նոր Հաճն-Աբովյան խճ. 4

Ներածական մաս. ՀՀ Կոտայքի մարզի Ֆանտանի բազալտի հանքավայրի Հարավային տեղամասի տարածքում նախատեսվում է իրականացնել երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներ: Աշխատանքների համար ընտրված տարածքը վարչական տեսակետից ներառված է Չարենցավան խոշորացված համայնքի Ֆանտան բնակավայրի սահմաններում:

Նախատեսվող գործունեությունը, համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» (ՀՕ-150-Ն) օրենքի՝ 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2)-րդ կետի «ա» ենթակետի, դասակարգվում է «Բ» կատեգորիայի գործունեության տեսակների ցանկում:

Նկարագրական մաս. Հայցվող տեղամասը գտնվում է Ֆանտան բնակավայրի բնակելի շինություններից մոտ 2.1 կմ հեռավորության վրա: Չարենցավան քաղաքի շինություններ գտնվում է հայցվող տարածքից մոտ 4.6 կմ հեռավորության վրա: Բազալտի երկրաբանական ուսումնասիրության համար հայցվող տեղամասի տարածքը ներկայացված է համայնքային սեփականության գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության հողերով՝ արոտավայրերով՝ 07-067-0123-0020 կադաստրային ծածկագրով հողատարածքը 5 տարի ժամկետով վարձակալված է «Լեվ-Շին» ՍՊԸ-ն կողմից (16.3 հա): Ֆանտան գյուղից 3 կմ հարավ գտնվում է Գութանասար հրաբուխը, 4-5կմ հարավ-արևելք՝ «Լեռնահովիտ» քարային կուտակումները, դրանք հանդիսանում են բնության հուշարձաններ: Կոտայքի մարզի բնության հուշարձանների անձնագրերը, հուշարձանների պահպանության գոտիների սահմանները, նկարագրերը դեռևս շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից հաստատված չեն, հետևաբար, հստակ հեռավորություններ հայցվող Հարավային տեղամասից մինչև մոտակա բնության հուշարձանները նշվել չի կարող ընկերության կողմից:

Երկրաբանահետախուզական աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել երկրաբանահանույթային, սյունակային հորատման, փորձնական բացահանքի անցման, փաստագրման և նմուշարկման աշխատանքների համալիրով: Ուսումնասիրվելու են նաև տեղամասի մակերևույթին տարածված քարաբեկորների քմիական, պետրոգրաֆիական և ֆիզիմեխանիկական հատկությունները:

Տարածքի ծայրակետերի կոորդինատները՝ **ARMWGS-84** միջազգային համակարգով հետևյալն են՝

1. X=4471184.637 Y=8475192.0310
2. X=4471549.2414 Y=8475114.3965
3. X=4471576.5817 Y=8475277.3928
4. X=4471565.4198 Y=8475524.5683
5. X=4471482.1977 Y=8475612.1882
6. X=4471204.6374 Y=8475512.0310

Երևակման տարածքի երկրաբանական կառուցվածքի ճշտման, քարտեզագրման նպատակով նախատեսվում է շուրջ 16.0 հա մակերեսով տարածքում կատարել երկրաբանահանույթային աշխատանքներ: Երևակման երկրաբանական քարտեզի կազմման համար անհրաժեշտ երկրաբանական երթուղիների ընդհանուր երկարությունը կկազմի մոտ 3.6 կմ: Հորատման աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել սյունակային հորատման ուղղաձիգ հորատանցքերի հորատման միջոցով: Հորատումը նախատեսվում է կատարել կարծր համաձուլվածքային թագիկներով՝ 112-96 մմ տրամագծով: Նախատեսվում է հորատել մինչև 68 մետր խորության 9 հորատանցքեր (328 մետր ընդհանուր խորությամբ), հորատահանուկի նվազագույն ելքը՝ 80-85 %: Հորատանցքերի խորությունները որոշելիս հաշվի են առնվել տեղամասին հարող Ֆանտանի հանքավայրերի երկրաբանական տվյալները: Հորատվող ապարները համապատասխանում են VII-րդ և VIII-րդ կարգերին: Հորատման ծավալների մոտավոր բաշխումը ըստ հորատելիության կարգերի՝ հողաբուսական շերտ բազալտների տարաչափ բեկորներով՝ VII կարգ – 4.0 գծ.մ, թարմ բազալտներ՝ VIII կարգ – 324.0 գծ.մ: Օգտակար հանածոն նախատեսվում է ուսումնասիրել որպես երեսապատման նյութ և շինարարական խճի և ավազի արտադրման հումք: Թարմ բազալտների ուսումնասիրության նպատակով նմուշարկումն իրականացվելու է հորատանցքերի հորատահանուկից և փորձնական բացահանքից: Օգտակար հանածոյի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները որոշելու նպատակով նախատեսվում է՝ հորատանցքերը նմուշարկել ընդհատվող տիրույթներով, հորատահանուկի նմուշների սեկցիայի երկարությունը մինչև 5 մ: Հանուկային նմուշների ընդհանուր քանակը կկազմի 65 նմուշ: Նախատեսվում է կատարել փարձնական արդյունահանում բացահանքից՝ 150 խմ թարմ բազալտներ: Թարմ բազալտների քիմիական կազմը որոշելու նպատակով նախատեսվում է վերցնել 3 նմուշ, պետրոգրաֆիական կազմի ուսումնասիրման նպատակով՝ 3 նմուշ: Տեղամասի մակերևույթին տարածված քարաբեկորների ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների ուսումնասիրության նպատակով վերցվելու է 2 համախառը նմուշ, յուրաքանչյուրը մոտ 50 կգ քաշով: Քարաբեկորների քիմիական կազմը որոշելու նպատակով նախատեսվում է վերցնել 2 նմուշ, պետրոգրաֆիական կազմի ուսումնասիրման նպատակով՝ 2 նմուշ:

Փորձնական բացահանքից բլոկների արդյունահանման ընթացքում առաջացած բազալտի ջարդոնից, կտորտանքից կազմվելու է 1 համախառն նմուշ մոտ 50 կգ քաշով, որով նախատեսվում է ուսումնասիրել բլոկների արդյունահանման թափոնների պիտանելիությունը շինարարական խճի և ավազի ստացման համար:

Նախնական տվյալներով, երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների համար անհրաժեշտ տեխնիկական ջրի օրական ծավալը կկազմի մոտ 4 խմ: Տեխնիկական ջուրը անհրաժեշտ է լինելու հորատման հրապարակները, փարձնական բացահանքի տարածքը և մոտեցնող ճանապարհները փոշենստեցման նպատակով ջրելու համար: Տեխնիկական, կենցաղային նպատակներով անհրաժեշտ ջուրը կմատակարարվի Ֆանտան բնակավայրից «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի կողմից, ավտոցիստեռնով՝ սպառման գրառման հիմունքներով: Խմելու ջուրը կգնվի Ֆանտան բնակավայրի առևտրի կետից: Կենցաղային կեղտաջրերը կուտակվելու են անթափանց բետոնային լցարանում, որտեղից աշխատանքների ավարտից հետո կտեղափոխվի սահմանված կարգով: Հողային ռեսուրսների միջա հնարավոր է երկու տեսակի ազդեցություն՝ հորատման հրապարակների, փորձնական բացահանքի և մոտեցնող

ճանապարհների տարածքում: Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում հողաբուսական շերտը խախտվելու է հորատման հրապարակների (216 քմ), փորձնական բացահանքի (60 քմ) և մոտեցնող ճանապարհների (3800 քմ) տարածքում, 0.5 քմ միջին հզորությամբ և 2038 խմ ծավալով քարքարոտ, բազալտի տարաչափ բեկորներով սևահողերը նախապես հեռացվելու են, կուտակվելու են փորվածքների և ճանապարհի անմիջական հարևանությամբ, գյուղատնտեսության համար ոչ պիտանի հողերի վրա և այնհուիետև օգտագործվելու են ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների ժամանակ: Հայցվող տարածքում մթնոլորտ վնասակար արտանետումների աղբյուրներն են հորատումը, փորձնական բացահանքի անցումը և ճանապարհներով աշխատանքները սպասարկող մեքենայի տեղաշարժը, որոնք կլինեն սահմանված նորմերի սահմաններում:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա վնասակար ազդեցության մեղմացման/վերացման նպատակով նախատեսվում են հետևյալ բնապահպանական միջոցառումները՝ վառելիքի հիմնական լիցքավորման և քսայուղերի փոխարինման աշխատանքները կատարվելու են հարակից բնակավայրերի լիցքավորման կայաններում, որտեղ առկա են համապատասխան պայմաններ, մեքենաների տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է հարակից բնակավայրերի համապատասխան ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններում, արտանետվող թունավոր նյութերի չեզոքացուցիչ սարքերի տեղադրում, փոշենստեցման նպատակով մոտեցնող ճանապարհի, հորատման հարթակների և փորձնական բացահանքի տարածքի ջրում տարվա չոր և շոգ եղանակներին, կենցաղային աղբի համաքում հատուկ անթափանց տարողություններում, աղբահանության պայմանագրի կնքում տարածաշրջանում գործող օպերատորի հետ, աղբահանության վճարի հաշվարկում և վճարում, մաշված հորատման թագիկները հեռացվելու են տեղամասի տարածքից հորատման աշխատանքները իրականացնող մասնագիտացված ընկերության կողմից, օգտագործվող տեխնիկական միջոցների շարժիչների կարգավորում՝ աղմուկի նվազեցման, շրջանի կենդանական աշխարհի վրա բացասական ազդեցության բացառման նպատակով, Հորատման հրապարակների և փորձնական բացահանքի անցման, ճանապարհի բարեկարգման ժամանակ քարքարոտ սևահողերի հեռացում և կուտակում կարճաժամկետ կտրվածքով փորվածքների և ճանապարհի անմիջական հարևանությամբ:

Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներ՝ հորատման հրապարակների, փորձնական բացահանքի և մոտեցնող ճանապարհների տարածքում, ռեկուլտիվացիայի ենթակա ընդհանուր մակերեսը կկազմի՝ 4076 քմ, աշխատանքների ծավալը՝ 2038 խմ: Հետլցման աշխատանքներից հետո տարածքները հարթեցվելու և փխրեցվելու են, կատարվելու է պարարտացում բնական տորֆով և ցեոլիտային հիմքի վրա պատրաստված պարարտանյութերով: Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների եզրափակիչ փուլում կատարվելու է հացահատիկային-տարախոտային բույսերի (փետրախոտ, շյուղախոտ, բարակոտնուկ, սիզախոտ, օշինդր, ուրց) սերմերի ցանք:

Օգտակար հանածոյի երկրաբանական ուսումնասիրության ընթացքում ընկերությունը իրականացնելու է շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման և մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ՝ շաբաթը մեկ անգամ.

2. օգտագործված մեքենայական յուղերով և քսայուղերով երևակման տարածքի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով մշտադիտարկումներ՝ ամսեկան մեկ անգամ,

3. կենսաբազմազանության ուսումնասիրություններ, սկսվող 2024 թվականից, տարածքին բնորոշ վայրի բնության ներկայացուցիչների քանակ, աճելավայրերի և անարելավայրերի տարածք,

պոպուլյացիայի փոփոխություն (հստակ դիտարկան կետ նշել հնարավոր չէ, դիտարկումը կատարվելու է տեղամասում և հարակից տարածքներում),

4. աղմուկի մակարդակի վերահսկողություն:

Մշտադիտարկման նպատակով ընկերությունը տարեկան մասնահանելու է 780.0 հազ. ՀՀ դրամ:

Պարճառաքանական մաս. Կոտայքի մարզի Ֆանտան բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իրականացվել են հանրային լուծմներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հանրությունը հավանություն են տվել նախատեսվող գործունեությանը: Հաշվետվության վերաբերյալ փորձաքննական գործընթացում ստացվել են կարծիքներ ներքին գործերի, առողջապահության, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություններից, քաղաքաշինության կոմիտեից, Կոտայքի մարզպետարանից, Չարենցավանի համայնքապետարանից, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի նախարարության մասնագիտացված ստորաբաժանումներից: Ստացված դիտողությունները և առաջարկությունները հաշվի են առնվել հաշվետվության լրամշակման մեջ: Նշված դիտողությունները փորձաքննության գործընթացում ներկայացվել են նաև ընկերությանը: Փորձաքննության գործընթացում ստացվել են կարծիքներ Կոտայքի մարզպետարանի կողմից առարկությունով՝ նկատի ունենալով տվյալ տարածքում երկու տնտեսվարողների կողմից նախատեսվող հանքավայրի շահագործում իրականացնելու հանգամանքով: Նախատեսվող գործունեության կոորդինատային տվյալներով սահմանափակված տարածքում առկա են բնական գոյացություններ, որոնք երկրաձևաբանական տեսանկյունից հանդիսանում են քարային կուտակումներ և «Լեռնահովիտ քարային կուտակումներ» բնության երկրաբանական հուշարձանի արդեն իսկ իրականացվող անձնագրավորման գործընթացի շրջանակներում կարող են ներառվել բնության հուշարձանի սահմաններում: Փորձաքննության գործընթացում վեր են հանվել հետևյալ հիմնավորումները, որոնք հիմք են հանդիսացել եզրակացության կազմման համար՝ հողային օրենսգրքի 83 հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ հետախուզական, գեոդեզիական, երկրաբանական նկարահանման և այլ հետազոտություններ կատարող կազմակերպություններն ու հիմնարկներն այդ աշխատանքներն իրականացնում են բոլոր հողերում՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից՝ հետախուզական աշխատանքներ կատարելու մասին պետական մարմինների սահմանած կարգով ընդունված որոշումների ու հողամասի սեփականատիրոջ, օգտագործողի հետ կնքած պայմանագրերի հիման վրա, հետախուզական աշխատանքներ կատարելու համար անհրաժեշտ հողամասերը չեն վերցվում և «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» օրենքի 19-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ բնության հուշարձանի պահպանության ռեժիմը սահմանվում է յուրաքանչյուր բնության հուշարձանի համար կազմված անձնագրով:

Անհրաժեշտ է հաշվի առնել այն հանգամանքը, որ երկրաբանական ուսումնասիրության համար տրված դրական փորձաքննական եզրակացությունը չի երաշխավորում հետագայում արդյունահանման աշխատանքների իրականացման համար շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից փորձաքննական դրական եզրակացության տրամադրում:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է խստագույնս հետևել հաշվետվությունում նախագրված բնապահպանական միջոցառումների իրականացմանը, իսկ դրանց չբավարարման դեպքում նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ՝ պահպանելով բնապահպանական բոլոր նորմերը:

2. Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում անհրաժեշտ է առաջնորդվել Կառավարության 2018 թվականի փետրվարի 22-ի N 191-Ն որոշման պահանջներով՝ իրականացնելով հաշվետվությունում ամրագրված շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ հողի, օդի, ջրերի, կենսաբազմազանության մշտադիտարկումներ, արդյունքները ներառել մոնիթորինգի պլաններում:

3. Աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի պահանջով՝ աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ հայտնել լիազորված մարմին:

4. Անհրաժեշտ է պահպանել ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջները:

5. Ապահովել և պահպանել բնապահպանական և մշտադիտարկումների ծրագրում նախատեսված միջոցառումների իրականացումը, բնապահպանական պահանջների կատարումը:

6. Հայցվող տարածքը բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում ընդգրկվելու դեպքում՝ անհրաժեշտ է պահպանել «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 19-րդ և 20-րդ հոդվածների պահանջները՝ հաշվի առնել, որ Կոտայքի մարզի Ֆանտանի բազալտի հանքավայրի հարավային տեղամասի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացումը կարող է սպառնալ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների էկոհամակարգերի կայունությանը, բուսական և կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների, գիտական կամ պատմամշակութային արժեք ունեցող օբյեկտների պահպանությանը:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

«Լեվ-Շին» ՍՊԸ-ի կողմից փորձաքննության ներկայացված Կոտայքի մարզի Ֆանտանի բազալտի հանքավայրի հարավային տեղամասի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի
ժամանակավոր պաշտոնակատար՝

Սևակ Մարկոսյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
գլխավոր մասնագետ՝

Վարդան Հարությունյան